

משחק ומשחקיות: ראייה התפתחותית רב-תחומית

295.5500.א.01 מס' קורס החוג לפיזיותרפיה
 320.4601.א.01 מס' קורס החוג לריפוי בעיסוק
 292.4600.א.01 מס' קורס החוג להפרעות בתקשורת

שנה"ל תשפ"ב סמסטר א'

בהנחיית:
 ד"ר אסנת עטון-עיני (החוג לפיזיותרפיה)
 ד"ר מיכל ויסמן ניצן (החוג לריפוי בעיסוק)
 הגב' שרון קורונה-גאון (החוג להפרעות בתקשורת)

מס שש"ס : 2 שש"ס
מועדי הקורס : 4 ימים מרוכזים בתאריכים הבאים:

יום	תאריך	שעות
ה'	20.1.22	8:30-15:00
ב'	24.1.22	8:30-15:00
ב'	31.1.22	8:30-15:00
ד	9.2.22	8:30-15:00

תיאור הקורס :

הקורס יעסוק בהתפתחות המשחק בינקות ובילדות בהקשר תנועתי-מוטורי, רגשי, לשוני-חברתי וקוגניטיבי. יושם דגש על הזיקה בין התחומים השונים, יישומם הקליני והתייחסות לילדים עם צרכים מיוחדים. הקורס ידון בסוגיות הקשורות במשחק ומשחקיות בהקשר הטיפולי בתחום ההתפתחותי.

הקורס מיועד לסטודנטים שעובדים בפועל עם ילדים.

שיטת ההוראה :

הרצאות פרונטאליות, התנסויות, דיון כיתתי ודיון בקבוצות קטנות, למידה עצמית וניתוחי מקרה.

נושאי הקורס:

משחק ומשחקיות

- ❖ הגדרה, מה בין משחק ומשחקיות, משחקיות כתכונה וכמצב רגשי, משחקיות באוכלוסיות שונות, היכרות עם הערכת משחקיות, חשיבות קלינית.

המשחק התנועתי / הפעיל

- ❖ הגדרה, מונחים, חשיבות התפתחותית, משחק פעיל בעולם החי, התפתחות המשחק מהינקות לילדות, היבטים מגדריים והיבטים בין-תרבותיים.

המשחק החקרני / סנסו-מוטורי

- ❖ הגדרה, מונחים, חשיבות התפתחותית, משחק חקרני בעולם החי, התפתחות המשחק החקרני בינקות, היבטים בין-תרבותיים.

המשחק הסימבולי והסוציו-דרמטי

- ❖ שלבים בהתפתחות המשחק הסימבולי, המעבר למשחק סוציו-דרמטי, שיח עמיתים במשחק, הרחקה, סוגי שיח במשחק הסוציו-דרמטי, היבטים בין תרבותיים.

מקום המשחק במערך הטיפולי

- ❖ המשחק כאמצעי והמשחק כמטרת התערבות. הערכה של משחק והתאמתו, המטפל כשותף במשחק, המטפל המשחק, כיצד יכול המטפל לקדם השתתפות של המטופל במשחק כעיסוק מרכזי.

משחק חקרני, תנועתי וסוציו-דרמטי באוכלוסיות מיוחדות

- ❖ חשיבות המשחק על סוגיו לילדים עם צרכים מיוחדים, מגבלות וחסמים, חשיבה על הנגשה והשתתפות.

חובות הסטודנטים:

- נוכחות מלאה והשתתפות פעילה במטלות המקדימות, בכל ימי הקורס ובפעילויות המעשיות.
- במידה והשיעורים יתקיימו במתכונת מקוונת (זום), הסטודנטים נדרשים לפתוח מצלמות בשיעורים. בשיעורים מוקלטים – סטודנטים שיבחרו להשתתף יהיו מודעים לכך שהם מצולמים ומסכימים לכך באופן משתמע.
- חל איסור מוחלט לצלם, לשכפל או להעתיק את ההרצאות. חל איסור מוחלט להוריד או לשמור את ההקלטה בכל דרך, להעבירה לכל גורם שהוא או לתת לאחר הרשאה להשתמש בהקלטה. חל איסור להעביר את שם המשתמש וסימת הכניסה שלכם ל-Moodle לכל אדם או גוף אחר. הקלטת ההרצאות לא כוללת דיונים, עבודה קבוצתית, הצגת מקרים / סרטונים שחלה עליהם חובת הפרטיות.

• מטלות הקורס:

1. **עבודה קבוצתית** בנושא משחק ומשחקיות באוכלוסיות מיוחדות מהווה 80% מציון הקורס (העבודה תערך בקבוצות של 4 סטודנטים, תוצג ביום האחרון של הקורס ותוגש בכתב למרצות עד מסיום הקורס. על כל חברי הקבוצה להשתתף בהצגתה).
2. **מטלה אישית** הכוללת סיכום רפלקטיבי של תהליך הלמידה ומהווה 20% מציון הקורס (יש להגיש למרצות עד שבוע מסיום הקורס).

על הסטודנט לעבור את כל אחד ממרכיבי הציון בקורס בציון עובר 60.

מטלות נוספות שנדרשות לצורך למידה ואינן נכללות בציון הקורס כוללות תאור בכתב של משחק של ילד, תכנון ובצוע של פעילות משחקית למשתתפות הקורס ותאור חווית משחק. מטלות אלה יכולות להשתנות בהתאם לשינויים באופנות ההוראה (פרונטאלית/מקוונת) ולצרכים העולים במהלך תהליך הלמידה.

ביבליוגרפיה:

עדנה אור (2015) משחקי-כאילו גם אצל תינוקות. ניצני התפתחות של משחק סימבולי
בינקות. מכון מופ"ת

עדה בקר (2009) עם מי שחקת בגן היום? עולמם החברתי של ילדים בגיל הרך. מכון
מופ"ת.

Buchanan, M., & Johnson, T. G. (2009). A second look at the play of young children with disabilities. *American Journal of Play*, 2(1), 41-59.

Bateson, P. (2014). Play, playfulness, creativity and innovation. *Animal Behavior and Cognition*, 1(2), 99-112.

Casby, M. W. (2003). The development of play in infants, toddlers, and young children. *Communication Disorders Quarterly*, 24, 4, 163-174.

Deunk, M., Berenst, J., & De Glopper, K. (2008). The development of early sociodramatic play. *Discourse Studies*, 10(5), 615.

Harris, P., & Kavanaugh, R. (1993). Young children's understanding of pretense. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 58(1), 1-92.

Lillard, A. (2002). Pretend play and cognitive development. In Goswami, U. (Ed). *Handbook of Childhood Cognitive Development*. Williston, VT, USA: Wiley-Blackwell. (Chapter 9).

Pellegrini, A. D., Dupuis, D., & Smith, P. K. (2007). Play in evolution and development. *Developmental Review*, 27((2), 261-276.

Pellegrini, A. D., & Smith, P. K. (1998). Physical activity play: The nature and function of a neglected aspect of play. *Child development*, 69(3), 577-598.

Trevlas, E., Matsouka, O., & Zachopoulou, E. (2003). Relationship between playfulness and motor creativity in preschool children. *Early Child Development and Care*, 173(5), 535-543.

Westby C.E. (2000). A Scale for Assessing Development of Children's Play. In K. Gitlin-Weiner, A Sandgund & C. Schaefer (Eds). *Play, Diagnosis and Assessment* (pp 15-57). NY: Wiley.

- הפניות לחומרי קריאה נוספים יינתנו במהלך הקורס.
- יתכנו שינויים

אם יש לכם לקות למידה או מוגבלות/בעיה רפואית שעשויה להשפיע על לימודיכם,
ושבגינה אתם זקוקים להתאמות אנא פנן לדיקנאט הסטודנטים למדור נגישות ולקויות למידה:
דוא"ל LDA@univ.haifa.ac.il טל: 04-8249265

לאבחון והתאמות בגין לקות למידה ו/או הפרעת קשב יש לפנות ליה"ל:
דוא"ל mhait@univ.haifa.ac.il טל: 04-8249022

סטודנטים שיש ברשותם מכתב התאמות מהאוניברסיטה וזקוקים להנגשה בקורס מוזמנים לפנות
אליו בשעות הקבלה או במייל בסמוך לתחילת הקורס.